

11 . Albiș | Comuna: Cernat | Județ: Covasna | Punct: Grădinalui Csizsér (Csízszerkert) | Anul: 1999

Anul: 1999

Cod RAN: 64210.01

Perioade: Preistorie, Protoistorie, Antichitate, Evul Mediu

Epoci: Neolitic, Eneolitic, Epoca bronzului timpuriu, Epoca bronzului, Hallstatt, La Tène, Epoca romană timpurie, Epoca romană târzie, Epoca migrațiilor, Evul Mediu

Tipuri sit: locuire

Categorii sit: Domestic, Neatribuit

Autori: Zsigmond Loránd Bordi, Zsolt Székely

Instituții: Muzeul Național Secuiesc Sfântu Gheorghe, Institutul Român de Tracologie, București

Cercetările arheologice de la Albiș - "Grădina lui Csizsér (Csízszer kert)"

Raport

În cursul campaniei de săpături arheologice din vara anului 1998, colectivul Muzeului Național Secuiesc, condus de Bordi Zs. Lóránd, a efectuat cercetări cu caracter de salvare la biserica reformată din Albiș (com. Cernat), jud. Covasna. Cu această ocazie au făcut și o perieghză arheologică pe raza localității. În locul denumit "Grădina lui Csizsér" (Csízszer kert), cu ocazia efectuării a unor lucrări de excavație, s-a descoperit o mare așezare arheologică, cu un bogat material ceramic, aparținând diferitelor culturi. Pământul scos din mal, a fost împrăștiat pe întreg teritoriul satului. Astfel ceramica colecționată provine din aceeași așezare dar a fost strânsă din mai multe locuri de pe raza localității, unde a ajuns acest pământ ca umplutură.

Această așezare a figurat ca obiectiv de cercetare în planul Institutului Român de Tracologie, însă din cauza lipsei de fonduri materiale, nu s-a putu săpa. Perieghzeza arheologică a fost însă continuată.

Așezarea se află la cca. 600 m nord-est de biserica reformată, la poalele unui deal și prezintă un profil gros de 4,5 m, în cadrul căruia se poate distinge mai multe nivele de locuire, urme de gropi și de locuințe.

Pe baza materialului ceramic recoltat, din punct de vedere cultural se pot distinge: câteva fragmente caracteristice pentru cultura Criș-Starcevo, puține fragmente aparținătoare culturii ceramicii liniare și câteva piese aparținând culturii Coțofeni. Materialul aparținând bronzului timpuriu este neconcludent, după care urmează un bogat material ceramic al culturii Wietenberg. Câteva fragmente ceramice ne indică prezența hallstattiană, iar unele fragmente aparțin La Tene-ului clasic. Au mai fost recoltate și câteva fragmente de factură romană, urmate de unele piese caracteristice pentru sec. IV-V d.Ch., iar restul materialului ceramic aparține evului mediu timpuriu, sec. XII-XIII.

După procentaj, marea majoritate a acestui material, cca. 75-80% aparține epocii bronzului mijlociu, cultura Wietenberg, iar restul de 20-25% celorlalte culturi.

Materialul ceramic din epoca bronzului, cultura Wietenberg, după compoziția pastei și a tehnicii de ardere, poate fi împărțit în două mari categorii:

A. Ceramică grosieră, confecționată dintr-o pastă superficial frământată, având ca degresant nisip cu bobul mare sau pietriș, iar suprafața pereților zgrunțuroasă și aspră la pipăit. În funcție de ardere, culoarea ceramicii variază de la cărămiziu-marونیu spre marونیu-roșcat sau brun-cenușiu.

B. Ceramica fină este îngrijit lucrată, dintr-o pastă bine frământată, având ca degresant nisipul fin. În funcție de ardere, au o gamă variată de culori: galben-cărămiziu, brun-deschis, brun-gri, negru, gri-închis. Unele fragmente poartă urme de ardere secundară. Marea majoritate a ceramicii fine are suprafața netezită și a fost acoperită cu slip de culoare marونیu-negricioasă sau neagră. Ceramica neagră este lustruită.

Datorită faptului că acest material ceramic este destul de fragmentar numai în unele cazuri s-a putut reconstitui forma vaselor. Se pot identifica următoarele tipuri de vase:

1. Vase de mărime mijlocie, confecționate din pastă grosieră, cu pereți drepecți, gât cilindric și cu torți tubulare trase din buză sau pe umăr.

2. Oale cu buza dreaptă, corpul arcuit, fundul plat, neornamentate, cu două torți în bandă pe umăr și cu proeminențe plate

3. Vase de dimensiuni mici și mijlocii, cu corpul bombat și profil de aspect bitronconic, cu gura largă și buza ușor trasă în afară.

4. Castroane din pastă zgrunțuroasă, cu corpul tronconic, cu pereții mai mult sau mai puțin arcuiți și decorați sumar sub buză.

5. Străchinile sunt vase late și mai scunde decât castroanele, nedepășind înălțimea de 10-12 cm. Pot să fie mai multe tipuri. Cele mai frecvente sunt cele cu gât scurt, ușor arcuit spre interior, cu umăr nu prea proeminent și cu corp cu pereții rotunjiți. Un alt tip de strachină face parte din categoria vaselor de dimensiuni medii. Se caracterizează prin gât scurt și aproape cilindric, bine delimitat de umerii proeminenți și bolțiți. Toate sunt decorate pe umeri cu caneluri mai lungi sau mai scurte.

6. Ulcelele sunt vase de dimensiuni mici, fără torți, pântecoase sau plate

7. Uncelele sunt scunde și cu diametrul maxim situat în dreptul deschiderii, care de fapt reprezintă o variantă a strachinei, sau a farfuriei. Sunt reprezentate de mai multe fragmente de buză, decorate cu diferite tipuri de benzi. Forme apropiate sunt întâlnite în culturile Coțofeni, Baden, Scheneckenberg și Tei.

8. Din categoria vaselor cu buzele lobate a fost descoperit un fragment dintr-o cană și un castron, care probabil a avut 4 lobi. Fragmentul este decorat cu un cerc incizat, umplut cu motiv solar și benzi paralele, umplute cu linii incizate în formă de plasă.

9. Au mai fost descoperite trei capace de vase, unul este de formă circulară cu o tortiță în partea centrală, celălalt cu o proeminență scurtă, cilindrică și perforată, iar cel de-al treilea este prevăzut pe margine cu câte două orificii, folosite pentru legarea capacului de vas.

10. Un fragment de vas provine probabil de la un vas-cutie, de formă rectangulară, cu pereții nu prea înalți. Are colțul prelungit și terminat cu un buton plat și pereții ornamentați cu V-uri culcate sau "motivul scheletului de pește".

Pe baza ceramicii prezentate, așezarea de la Albiș se poate încadra în cultura Wietenberg, sfârșitul nivelului II de dezvoltare, după stratigrafia de la Derșida. Este vorba despre o așezare deschisă, de multă durată, aflată pe o terasă ridicată, cu o serie de elemente din primele faze de dezvoltare a acestei culturi, care se maturizează la sfârșitul nivelului II Wietenberg.

Considerăm că este absolut necesară deschiderea șantierului arheologic la acest obiectiv.

Informații suplimentare online

[Raportul 990 din cronica.cimec.ro](http://Raportul%20990%20din%20cronica.cimec.ro)

[Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro](http://Localizare%20pe%20hartă,%20folosind%20Mapserver%20Cimec.ro)
